

OLIMPIADA DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Clasa a VII-a
Școli/secții cu predare în limba maghiară
Etape județeană/a sectoarelor municipiului București
16 februarie 2019

- Se punctează oricare alte formulări/modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă fracțiuni de punct. Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Totalul este de 120 de puncte.

Citește cu atenție următoarele texte:

A.

N-aș ști să spun dacă lumea s-a schimbat în iarna imediat următoare. Oricum, știu foarte bine anotimpul, asta n-am cum să uit. Învățam după-amiaza, semn că eram deja prin clasa a cincea. N-aveam lecții și habar n-am cum și de ce mi s-a lipit de mână o carte foarte groasă, cu coperte verzi, pe care scria „Singur pe lume”, Hector Malot. N-o văzusem până atunci prin casă. Nu arăta ca toate cărțile frumoase, noi, colorate și cât mai ispititoare pe care mama mi le cumpăra și mi le aranja în raftul din cameră. Și mai era incredibil de groasă, nu exagerez deloc dacă zic că arăta ca o cărămidă. Ce-o fi fost în capul meu când am deschis-o? La ce m-oi fi gândit după ce am citit prima pagină? Dar pe a doua?

Cineva îmi făcuse o vrajă. Dacă aș mai fi apucat, aș fi strigat ca din gură de șarpe: «Ajutoooooor!»

N-a mai fost timp pentru asta. Se întâmplase ceva, cuvintele săreau din pagină, nu mai apucam să le număr ca altădată, cu rigla. Câteva zile am plâns și am râs în hohote, fără să-mi pese dacă mai era cineva prin preajmă. [...] Mă mutasem cu totul între paginile ușor îngălbenite de vreme, sufeream când prietenii mei din carte treceau prin momente dure și îmi venea să sar în sus de bucurie când se regăseau și le mergea bine. [...]

N-aș ști să spun la ce sunt bune cărțile, dar pot să susțin până în pânzele albe și înapoi că fără ele am ști înfinit mai puține lucruri despre noi. Și vorbesc despre cele cu adevărat importante. Pentru că marea surpriză atunci când începi să citești e că ți se deschide o supapă despre care habar n-aveai că ar exista.*

Ana Maria Sandu, **Lumea s-a schimbat într-o iarnă**, în vol. **Prima mea carte**

*supapă – capac într-o pompă sau mașină ce lasă să treacă un lichid ori un gaz, dar le împiedică întoarcerea

B.

Pentru omul contemporan, lectura va fi mereu ecoul civilizației. Lucrătorii de birou din ziua de azi își rezervă între cinci și opt ore pe zi pentru citit, adică folosesc mai mult timp pentru lectură decât pentru a mânca, a socializa, a se ocupa de îngrijirea personală sau a călători. În ciuda controverselor, computerul și internetul au revoluționat lectura. Devenit azi o activitate banală, familiară și firească, cititul are o istorie care spune multe despre om și evoluția sa. Deși este greu de imaginat, oamenii care au trăit acum câteva secole nu citeau la fel ca noi. Pentru ca noi astăzi să citim cărți pe suport de hârtie sau electronic, această activitate a avut de străbătut un drum lung, care a început odată cu tăblițele de argilă din lumea sumero-babiloniană. Primele tăblițe cu pictograme au fost descoperite în apropierea orașului Uruk și reprezentau un fel de contabilitate a templului din oraș, pe ele fiind întocmite liste de grâne sau de animale. Următorul pas pe scara evolutivă l-au făcut egiptenii, care au creat papyrusul și l-au exportat încă din mileniul III î.Hr. Primele cărți se prezintă sub formă de suluri prinse pe bețe de lemn sau de fildeș. Ele puteau atinge o lungime de 12-15 m, iar textele erau copiate pe coloane înalte de 25-45 cm. Antichitatea s-a remarcat mai ales, prin lectura sulului de papyrus, mai apoi de pergament. Numită de către latini „volumen”, cartea sub formă de sul îi obliga pe cititori să participe la actul lecturii cu întregul corp, obiectul fiind ținut cu ambele mâini. La începutul erei noastre, apare codexul. Acesta era un ansamblu de caiete cusute împreună, pe care se putea scrie față-verso. Lectura începe, încet-încet, să semene cu cea din zilele noastre.

Maria Olaru, **De la tăbliță la tabletă – 5000 de ani de lectură**, www.descopera.ro

SUBIECTUL I – Elemente de construcție a comunicării

50 de puncte

Scrive pe foaia de concurs numărul cerinței și litera corespunzătoare răspunsului corect, cu privire la textele date.

1. În secvența *lectura va fi mereu ecoul civilizației. Lucrătorii de birou din ziua de azi își rezervă între cinci și opt ore pe zi pentru citit*, există următoarele grupuri de sunete: **5 puncte**
 - a) trei diftongi;
 - b) patru diftongi;
 - c) cinci diftongi;
 - d) șase diftongi.
2. Mijloacele de îmbogățire a vocabularului prin care s-au format cuvintele subliniate din secvența *cititul are o istorie care spune multe despre om și evoluția sa*, sunt, în ordine: **5 puncte**
 - a) conversiune/schimbarea valorii gramaticale, derivare cu prefix, compunere;
 - b) compunere, conversiune/ schimbarea valorii gramaticale, derivare cu prefix și sufix;
 - c) derivare cu prefix, compunere, conversiune/schimbarea valorii gramaticale;
 - d) conversiune/schimbarea valorii gramaticale, compunere, conversiune/schimbarea valorii gramaticale.
3. Sinonimele contextuale ale cuvintelor *momente, dure* (din textul A), *folosesc* (din textul B) sunt cuprinse în seria: **5 puncte**
 - a) clipe, dificile, utilizează;
 - b) clipe, tari, aplică;
 - c) vremuri, tari, tocesc;
 - d) timp, complicate, valorifică.
4. Cuvântul subliniat este utilizat cu sens figurat în secvența: **5 puncte**
 - a) *Se întâmplase ceva, cuvintele săreau din pagină, nu mai apucam să le număr ca altădată, cu rigla.*
 - b) *Se întâmplase ceva, cuvintele săreau din pagină, nu mai apucam să le număr ca altădată, cu rigla.*
 - c) *Se întâmplase ceva, cuvintele săreau din pagină, nu mai apucam să le număr ca altădată, cu rigla.*
 - d) *Se întâmplase ceva, cuvintele săreau din pagină, nu mai apucam să le număr ca altădată, cu rigla.*
5. Omonimul cuvântului *dar* (*N-aș ști să spun la ce sunt bune cărțile, dar pot să susțin*) este folosit corect în secvența: **5 puncte**
 - e) Dar ce avem noi aici?
 - f) Am primit cartea în dar.
 - g) Mă bucur de lumină, dar și de umbră, când e nevoie.
 - h) Nu mă supără, dar nici nu-mi face plăcere.
6. Cazurile substantivelor subliniate în fragmentul *Devenit azi o activitate banală, familiară și firească, cititul are o istorie care spune multe despre om și evoluția sa* sunt, în ordine: **5 puncte**
 - a) nominativ, nominativ, acuzativ;
 - b) nominativ, acuzativ, acuzativ;
 - c) acuzativ, nominativ, acuzativ.
 - d) acuzativ, nominativ, nominativ.
7. În secvența: *La începutul erei noastre, apare codexul. Acesta era un ansamblu de caiete cusute împreună, pe care se putea scrie față-verso*, verbele sunt, în ordine, de: **5 puncte**
 - a) conjugarea a II-a, conjugarea a IV-a, conjugarea a II-a, conjugarea a IV-a;
 - b) conjugarea a II-a, conjugarea a IV-a, conjugarea a II-a, conjugarea a III-a;
 - c) conjugarea a III-a, conjugarea a IV-a, conjugarea a IV-a, conjugarea a IV-a.
 - d) conjugarea a III-a, conjugarea a IV-a, conjugarea a II-a, conjugarea a III-a;
8. Notează perechea cifră-literă care indică valoarea morfologică a fiecărui cuvânt subliniat în fragmentul: *Câteva zile am plâns și am râs în hohote, fără să-mi pese dacă mai era cineva prin preajmă.* **5 puncte**

Coloana I	Coloana II
1. <i>zile</i>	a. substantiv comun
2. <i>și</i>	b. pronume personal
3. <i>mi</i>	c. verb auxiliar
4. <i>era</i>	d. verb predicativ
	e. conjuncție coordonatoare

9. În enunțul: *Deși este greu de imaginat, oamenii care au trăit acum câteva secole nu citeau la fel ca noi* cuvintele subliniate îndeplinesc, în ordine, funcțiile sintactice: **5 puncte**
- complement circumstanțial de mod, subiect, complement direct;
 - complement circumstanțial de mod, complement direct, predicat verbal;
 - nume predicativ, complement direct, subiect;
 - nume predicativ, subiect, predicat verbal.
10. Fraza următoare: *Ele puteau atinge o lungime de 12-15 m, iar textele erau copiate pe coloane înalte de 25-45 cm.* este construită prin: **5 puncte**
- Coordonare adversativă;
 - subordonare;
 - ordonare prin juxtapunere;
 - ordonare copulativă.

SUBIECTUL al II-lea – Lectură și redactare

40 de puncte

a. Înțelegerea textului nonfictiional (30 de puncte)

- Precizează impactul internetului asupra cititului. **2 puncte**
- Identifică un motiv pentru care astăzi *lectura a devenit mai mult decât un hobby*. **4 puncte**
- Enumeră cronologic etapele care marchează drumul lung al cărții. **6 puncte**
- Explică transformarea culturii cărții în cultura mass-media, pe baza informațiilor din text. **8 puncte**
- Motivează, într-un text de 80 – 100 de cuvinte, caracterul nonliterar al textului B, ilustrându-l cu două exemple din text. **10 puncte**

b. Scriere despre textul fictiional (10 puncte)

Scrie un text, de 80 – 120 de cuvinte, în care să prezinți relația dintre cititor și carte, pornind de la mesajul secvenței: *Mă mutasem cu totul între paginile ușor îngălbenite de vreme, valorificând textul dat și experiența ta culturală.*

Vei avea în vedere:

- să prezinți două aspecte ale relației dintre cititor și carte;
- să ilustrezi rolul cărții asupra cititorului, prin două secvențe comentate;
- să valorifici o experiență culturală proprie;
- să ai un conținut adecvat cerinței.

SUBIECTUL al III-lea – Elemente de interculturalitate

20 de puncte

Prezintă, într-un text de minimum 150 de cuvinte, părerea ta *despre toleranță și înțelegere față de cei care aparțin altor culturi/spații culturale*, pornind de la afirmația:

Să-i iubim pe semenii noștri ca pe noi înșine, să măsurăm pe alții cu măsura cu care ne măsurăm pe noi, să prețuim lucrurile și nevoile lor prin cele ale noastre. Când le dorim ceea ce ne dorim nouă și când îi vom feri de ceea ce ne ferim noi, atunci vom împlini legea adevăratei iubiri. (Confucius)

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele:

- valorificarea afirmației lui Confucius;
- valorificarea experienței tale de lectură și de viață;
- prezentarea părerii tale;
- adecvarea conținutului la cerință.

Pentru redactarea textului se acordă 6 puncte (registru de comunicare, stilul și vocabularul adecvate – 1 p.; coerența textului – 1 p.; ortografie – 2 p.; punctuație – 1 p.; așezarea în pagină și lizibilitatea – 1 p.)

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care textul are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.